

Változatok egy költségvetésre

A GKI Gazdaságkutató Zrt.-nek az Erste Bank együttműködésével készült előrejelzése szerint a magyar gazdaság 2010-ben stagnálás körüli állapotban lesz, kilábalás, szerény növekedés csak a második félévben várható.

A világgazdaságban a technikai recesszió megszűnésével még sem a pénzügyi, sem a reálgazdasági válság nem zárult le. Magyarországon a jelenlegi és a következő kormány 2010-ben szigorú fiskális és jövedelempolitikát kényszerül folytatni, ami lazuló monetáris politikára ad esélyt. A 2010-es költségvetési törvény 3,8%-os deficittel számol. A tartalék elsősorban az adóbevételekkel kapcsolatos kockázatok fedezésére szolgál. Ha a kiadási oldalon is többletigény keletkezne, ellentételező lépéseket célszerű tenni. A hiány tartására irányuló kormányzati akarat esetén a 2010-es költségvetés korrektnak, feszítettnek, kockázatokkal, de még reálisan elérhetőnek minősíthető. Az új kormány azonban változathat is a költségvetési politikán, s elképzelhető az egyensúlyi cél módosítása is. Ellenzéki politikusok 7,5%-ot elérő 2010. évi hiány kockázatát jelzik, főleg un. konszolidációs kiadások - a MÁV-csoport, a BKV, az önkormányzatok, a kórházak, a költségvetési intézmények, az MFB bizonyos terheinek átvállalása, a tervezett meghaladó költségvetési garanciabeváltások lehetősége - következtében.

A jelenlegi hiánycél - az ellenzék által láthatóan preferált - korrekciója elvileg háromféle megközelítésben vehető fel. Az első abból indul ki, hogy a költségvetés tényleges kiadása nemcsak 2010-re, hanem tartósan magasabb a korábban gondoltnál. Ez az államháztartás egyensúlyának több évre szóló fellazítását, a nemzetközi szervezetekkel súlyosan konfrontatív megközelítést jelentene. A második felfogás szerint évközi gondok esetén akár pótlólagos bevételnövelő vagy kiadáscsökkentő intézkedésekkel, de teljesítik a 2010-re elfogadott 3,8%-os hiánycélt, s ennek túllépésére csak a valódi konszolidációs szükségletek miatt (és vállalati átstrukturálással) kerül sor. Az így lehetővé tett többletkiadás tehát nem jelentene érdemi többlet-vásárlóerőt 2010-re. A későbbiekben pedig néhány évre a 4% körüli hiánycél fenntartását - nem pedig csökkentését - hirdetnék meg, például az adócsökkentések végrehajtása érdekében. A harmadik lehetőség szerint az új kormány az államháztartási kiadási rendszerek átfogó átalakításába kezd, s ezt párosítja a foglalkoztatás adóterheinek további jelentős mérséklésével. Úgy kívánja megvalósítani a (második változat szerinti) konszolidációt, hogy utána 2011-re teljesíti a 3% alatti maastrichti költségvetési egyensúlyi kritériumot. A 2011-től a GDP arányában csökkenő államadósság mellett 2014-ben (esetleg, az adósságállománnyal kapcsolatos kritérium rugalmasabb értelmezése esetén 2013-ban) csatlakozik az eurózónához. Ehhez igazodva még 2010-ben az ország belép az ERM-2 rendszerbe és meghirdetik a csatlakozási céldátumot.

Az első megközelítés lényegében járhatatlan. A nemzetközi szervezetek, ha egyáltalán elfogadnak valamilyen módosítást, az csak egyszeri és átstrukturálással vagy reformokkal összekapcsolódó lehet. Az ellenükben végrehajtott költségvetési fordulatot a piac drasztikusan megbüntetheti. Ugyanakkor a második megközelítés esetleg, a harmadik pedig bizonyosan megvalósítható. Ezekben az esetekben reálisan 5% körüli 2010-es hiánycél alakulhat ki, miközben az egyszeri konszolidációs kiadások nélkül maradna a 4% körüli érték. Szakmai szempontból a harmadik változat lenne a legkedvezőbb, ami a tovább javuló befektetői megítéléssel párosulva hozzájárulna az államadósság kamatterheinek csökkenéséhez is. Ez később növelné az adóterhek további mérséklésének lehetőségét is.

A GKI Gazdaságkutató Zrt. prognózisa a magyar nemzetgazdaság 2009-2010. évi folyamatairól

	2008.	2009. I-X. hó	2009	2010
			(előrejelzés)	
1. A GDP volumenindexe (%)	100,6	92,9*	93,5	100
2. Az ipari termelés indexe (összehasonlító áron, %)	98,9	79,8	84	103,5
3. Nemzetgazdasági beruházások indexe (összehasonlító áron, %)	97,0	92,9	94	105
4. Az építési-szerelési tevékenység indexe (összehasonlító áron, %)	94,9	97,3	96,5	106
5. A kiskereskedelmi forgalom volumenindexe (%)	98,2	95,3	95	100
6. A kivitel változásának indexe (folyó áron, euróban, %)	105,6	77,9	87,0	104
7. A behozatal változásának indexe (folyó áron, euróban, %)	105,6	71,6	80	106,5
8. A külkereskedelmi mérleg egyenlege (milliárd euró)	-0,2	3,8	4,8	3,3
9. A folyó fizetési és tökemérleg együttes egyenlege (milliárd euró)	-6,5	0,6**	0,5	0
10. Az euró átlagos árfolyama (forint)	251,2	281,3***	280	265
11. Az államháztartás hiánya (pénzforgalmi szemléletben, helyi önkormányzatok nélkül, milliárd forint)	909	1123,7***	1000	870
12. A bruttó átlagkereset indexe	107,5	100,9	101,0	101
13. Fogyasztói árindex	106,1	104,1***	104,2	103,5
14. Fogyasztói árindex az időszak végén (előző év azonos hónap = 100)	103,5	105,2***	105,5	103
15. Munkanélküliségi ráta az időszak végén (%)	8,0	10,4****	11	10,5

* 2009. I-III. negyedév

** 2009. I. félév

*** 2009. I-XI. hó

**** 2009. VIII-X. hó

A tényadatok forrása: KSH, MNB, PM